

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

КАФЕДРА ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор
з науково-методичної та навчальної
роботи

“ _____ О.Б. Жильцов
_____ 20 / 17 року

ПРОГРАМА

**комплексного кваліфікаційного екзамену зі спеціалізації
«Образотворче мистецтво»**

Галузь знань 0101 «Педагогічна освіта»

Напрямок підготовки 6.010102 «Початкова освіта»

Освітньо-кваліфікаційний рівень «Бакалавр»

ІНСТИТУТ МИСТЕЦТВ

2016 – 2017 навчальний рік

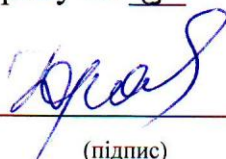
Програма комплексного кваліфікаційного екзамену зі спеціалізації «Образотворче мистецтво» для студентів за напрямом підготовки 6.010102 «Початкова освіта».

Розробник: Гунька А. М., викладач кафедри образотворчого мистецтва Інституту мистецтв

Програму схвалено на засіданні кафедри образотворчого мистецтва Інституту мистецтв

Протокол від «01» 03 2017 року № 8

Завідувач кафедри образотворчого мистецтва

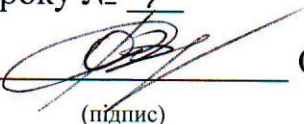

(підпис)

Ю. В. Романенкова

Програму затверджено на засіданні Вченої ради Інституту мистецтв

Протокол від «04» квітня 2017 року № 7

Учений секретар

(підпис)

О. В. Коновалова

Пояснювальна записка

Програма комплексного кваліфікаційного екзамену з додаткової спеціалізації «Образотворче мистецтво» є нормативним документом Київського університету імені Бориса Грінченка, який розроблено відповідно до навчального плану освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр», галузі знань 0101 «Педагогічна освіта», напряму підготовки 6.010102 «Початкова освіта».

Комплексний кваліфікаційний екзамен триває 1,5 астрономічні години і складається з:

1. Письмової відповіді на питання білету комплексного кваліфікаційного екзамену (теоретичний компонент), що включає питання з навчальної дисципліни «Образотворче мистецтво з методикою навчання», на яку відводиться 0,5 астрономічної години.
2. Практичної роботи на задану тему (практичний компонент), що передбачає виконання наочності до уроку малювання у техніках живопису, графіки чи декоративно-прикладного мистецтва відповідно до завдання білету, на яку відводиться 1 астрономічна година.

Метою комплексного кваліфікаційного екзамену є перевірка компетентностей, які були сформовані в процесі вивчення навчальних дисциплін варіативної частини циклу професійної та практичної підготовки, а саме блоку дисциплін додаткової спеціалізації «Образотворче мистецтво», за допомогою яких визначається рівень підготовленості бакалавра до професійної педагогічної діяльності. Основною вимогою комплексного кваліфікаційного екзамену є демонстрація студентом рівня освіченості та культури, уміння застосувати здобуті знання при розробці уроку та здійсненні наочності до нього відповідно до навчальної програми для загальноосвітніх навчальних закладів «Образотворче мистецтво» у початковій школі.

В процесі виконання завдань комплексного кваліфікаційного екзамену зі спеціалізації «Образотворче мистецтво» студент має продемонструвати набуті в процесі навчання фахові компетентності, а саме:

- найважливіші етапи історії становлення та розвитку, основні дидактичні положення методики викладання образотворчого мистецтва у ЗНЗ;
- мету і завдання викладання образотворчого мистецтва в початкових класах сучасних загальноосвітніх навчальних закладах, відповідно до Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти;
- загально-педагогічні принципи, підходи, структуру і зміст навчальних програм для молодших школярів загальноосвітніх навчальних закладів у галузі «Мистецтво»;
- класифікацію видів мистецтва, специфіку образотворчого мистецтва як однієї з форм відображення дійсності, характерні особливості художньо-образної мови його різних видів та жанрів, розуміння зв'язків образотворчого мистецтва з іншими видами мистецтва, природним і культурним середовищем життєдіяльності людини;
- основи образотворчої грамоти та педагогічного малюнка;
- основні педагогічні та мистецтвознавчі поняття та відповідну художню термінологію; про художній образ, як основу будь-якого мистецтва та специфіку вирішення художнього образу в різних видах образотворчого мистецтва;
- форми організації навчання, методи та прийоми роботи, засоби керівництва навчально-пізнавальною діяльністю молодших школярів на уроках образотворчого мистецтва;
- типи та структуру уроків образотворчого мистецтва, види діяльності учнів початкових класів, виражальні можливості різних художніх технік та матеріалів;
- особливості календарно-тематичного планування, види, зміст та методику проведення навчально-виховної роботи з образотворчого

мистецтва та образотворчої діяльності у позаурочний час.

- здатність використовувати базові вміння в процесі моделювання та проведення уроків різних типів і позаурочних навчально-виховних заходів, використовуючи систему міжпредметних зв'язків;
- вміння використовувати різні форми й методи ознайомлення учнів початкових класів загальноосвітніх навчальних закладів з творами українського та світового мистецтва, художніми явищами сучасності;
- вміння здійснювати відбір творів образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва для сприймання їх дітьми молодшого шкільного віку, вчити молодших школярів інтерпретувати, оцінювати, висловлювати особистісне ставлення до них, аргументуючи власні думки, судження, оцінки;
- вміння розробляти календарно-тематичні плани, конспекти уроків різних типів з урахуванням особливостей видів художньої діяльності, самостійно виготовляти візуальний ряд до уроків;
- вміння здійснювати аналіз типового навчального підручника (навчального посібника) з фаху й оцінювати його зміст з погляду на врахування дидактичних, естетичних та виховних вимог;
- володіння професійним термінологічним апаратом;
- володіння знаннями й уміннями у галузі кольорознавства, художньо-прикладної графіки, рисунку, живопису, композиції;
- володіння уміннями бачити пропорції, співрозмірність у зображенні предметів в цілому та їх частин, форму предметів та їх тональні характеристики;
- володіння уміннями забезпечувати учнів знаннями про основні навчальні елементи образотворчого мистецтва: лінію, форму, об'єм, простір, колір, композицію, враховуючи вікові та індивідуальні особливості школярів;
- володіння уміннями формувати в учнів розуміння спільного і відмінного у різних видах мистецтва, сприяти засвоєнню поняття «візуальне мистецтво» як складової світової культури;

- здатність застосовувати здобуті знання на практиці, розв'язувати складні задачі в галузі педагогічної діяльності.

Теоретичний компонент
комплексного кваліфікаційного екзамену з додаткової спеціалізації
«Образотворче мистецтво»

Теоретичний компонент реалізується у процесі письмової відповіді студента на питання білету кваліфікаційного екзамену, що дає змогу виявити рівень володіння матеріалом методики організації навчального процесу з образотворчого мистецтва в початковій школі.

Всі завдання мають професійне спрямування і їх вирішення вимагає від студентів не розрізнених знань окремих тем і розділів, а їх інтегрованого застосування. Студенти мають продемонструвати не репродуктивну, а творчу інтелектуальну діяльність.

Теоретичний компонент виконується в лекційній аудиторії. Термін виконання письмової відповіді на питання білету комплексного екзамену – 0,5 астрономічної години.

Практичний компонент
комплексного кваліфікаційного екзамену з додаткової спеціалізації
«Образотворче мистецтво»

Практичний компонент дає змогу виявити індивідуальні творчі здібності, образне мислення та надає можливість проявити власні художні навички майбутнього вчителя образотворчого мистецтва в початкових класах.

За допомогою практичного компоненту студент має змогу проявити свої знання з основ кольорознавства, художньо-прикладної графіки, рисунку, живопису, композиції, декоративно-прикладного мистецтва.

Для виконання практичного завдання студент повинен мати з собою наступні матеріали: папір формату А-3, гуаш, акварель, графітні олівці, пластилін чи інші художні матеріали, які можуть знадобитись у процесі виконання завдання.

Термін виконання творчої роботи – 1 астрономічна година.

Питання до комплексного кваліфікаційного екзамену з додаткової спеціалізації «Образотворче мистецтво»

1. Методика проведення уроку в 1-му класі на тему «Добрий і лихий звір».
2. Створити композицію з передачею основного, узагальненого характеру форми лінією на тему «Добрий і лихий звір».
3. Створити композицію на тему «Синє небо, синє море», використовуючи холодну колірну гамму.
4. Методика проведення уроку в 1-му класі на тему «Синє небо, синє море».
5. Створити композицію на тему «Спекотний день», використовуючи теплу колірну гамму.
6. Методика проведення уроку в 1-му класі на тему «Спекотний день».
7. Створити композицію на тему «Снігопад», використовуючи техніку набризку та спираючись на знання гармонії споріднених кольорів.
8. Методика проведення уроку в 1-му класі на тему «Снігопад».
9. Створити композицію на тему «Природа прокидається» за допомогою споріднених кольорів в живописі, використовуючи поняття плановості та базові закони лінійної та повітряної перспективи.
10. Методика проведення уроку в 1-му класі на тему «Природа прокидається».
11. Створити асоціативну композицію на тему «Казкові птахи», використовуючи виражальні можливості кольору.
12. Методика проведення уроку в 1-му класі на тему «Казкові птахи».
13. Створити симетричну композицію на тему «Дивовижні метелики» за допомогою техніки монотипії.
14. Методика проведення уроку в 1-му класі на тему «Дивовижні метелики».
15. Створити емоційну композицію на тему «Золота осінь» за допомогою споріднених та контрастних кольорів.

16. Методика проведення уроку в 2-му класі на тему «Золота осінь».
17. Виконати зображення на тему «Столітній дуб» в техніці графографія з передачею простору та його плановістю.
18. Методика проведення уроку в 2-му класі на тему «Столітній дуб».
19. Створити традиційний український орнамент в смужці для оздоблення посуду на тему «Гарний посуд», використовуючи рослинний або геометричний мотиви.
20. Методика проведення уроку в 2-му класі на тему «Гарний посуд».
21. Створити композицію на тему «Які бувають дерева?», використовуючи виразні засоби графіки.
22. Методика проведення уроку в 3-му класі на тему «Які бувають дерева?».
23. Створити композицію на тему «Вітер з гаєм розмовляє» з передачею руху, ритму та динамічного стану об'єктів (вітер) графічними засобами.
24. Методика проведення уроку в 3-му класі на тему «Вітер з гаєм розмовляє».
25. Створити композицію з композиційним центром та передачею просторових явищ на тему «Снігурі», враховуючи анатомічні властивості птахів.
26. Методика проведення уроку в 3-му класі на тему «Снігурі».
27. Методика проведення уроку в 3-му класі на тему «Веселе свято».
28. Створити багатофігурну композицію на тему «Веселе свято», виділивши головне в композиції за допомогою розміру, розміщення, кольору, контрасту.
29. Створити керамічний виріб на тему «Найкращий вибір гончара», враховуючи виразні властивості скульптури.
30. Методика проведення уроку в 3-му класі на тему «Найкращий вибір гончара».
31. Методика проведення уроку в 3-му класі на тему «Ілюстрації до

казок».

32. Створити композицію на тему «Ілюстрації до казок» з передачею індивідуальних характеристик героїв казок через особливості зовнішніх ознак та одягу.
33. Виконати пейзаж на тему «Подорож у гори» з передачею глибини відкритого простору засобами повітряної перспективи та виражальних засобів живопису.
34. Методика проведення уроку в 3-му класі на тему «Подорож у гори».
35. Створити композицію на тему «Кольорові Пори року», враховуючи основні виражальні засоби живопису.
36. Методика проведення уроку в 4-му класі на тему «Кольорові Пори року».
37. Створити стилізоване зображення тварини на тему «Фантастична істота» за допомогою кольору та форми як виражальних засобів.
38. Методика проведення уроку в 4-му класі на тему «Фантастична істота».
39. Методика проведення уроку в 4-му класі на тему «Жіночий казковий персонаж».
40. Створити композицію на тему «Жіночий казковий персонаж», відтворивши характерні особливості будови і пластичну виразність (витонченість або масивність тощо) фігури людини.

Критерії оцінювання знань при складанні комплексного екзамену

Рейтингова оцінка	Кількість балів	Критерії оцінювання
A	90 – 100	ставиться за глибоке оволодіння програмним матеріалом; уміння диференціювати та уніфікувати знання; здатність і готовність до самостійного оцінювання різноманітних мистецьких явищ; спроможність встановлювати різницю між фактами і наслідками; використовувати знання в практичній діяльності, виявляючи особисту позицію; уміння розробляти наочність до уроку малювання у техніках живопису, графіки чи декоративно-прикладного мистецтва
B	82 – 89	ставиться за повні і змістовні знання програмного матеріалу; за здатність і уміння правильно викладати основні поняття та використовувати засвоєні знання в конкретних ситуаціях мистецького спрямування; достатньо високий рівень уміння розробляти наочність до уроку малювання у техніках живопису, графіки чи декоративно-прикладного мистецтва
C	75 – 81	ставиться за достатньо міцні знання фахового обов'язкового матеріалу, гарний рівень знань та умінь з незначною кількістю помилок, за використання набутих знань та умінь при розробці наочності до уроку малювання у техніках живопису, графіки чи декоративно-прикладного мистецтва
D	69 – 74	ставиться за знання програмного матеріалу але письмова відповідь не повна та не обґрунтована (відсутні приклади засвоєння знань в конкретних ситуаціях мистецького спрямування); посередній рівень знань та умінь із значною кількістю недоліків при розробці наочності до уроку малювання у техніках живопису, графіки чи декоративно-прикладного мистецтва, недостатні уміння використання художніх матеріалів з урахуванням технологічних вимог у створенні наочності
E	60 – 68	ставиться за знання програмного матеріалу, які продемонстровано без обґрунтування та не наведено приклади їх використання в певних ситуаціях мистецького спрямування; мінімально припустимий рівень знань та умінь із значною кількістю недоліків при розробці наочності до уроку малювання у техніках живопису, графіки чи декоративно-прикладного мистецтва, недостатні уміння використання художніх матеріалів з урахуванням технологічних вимог у створенні наочності
FX	35 – 59	ставиться за відсутність відповіді; незнання переважної частини фахового обов'язкового матеріалу, істотні помилки при розробці наочності до уроку малювання у техніках живопису, графіки чи декоративно-прикладного мистецтва

Література

1. Калініченко О. В. Образотворче мистецтво: підруч. для 1 кл. / О.В. Калініченко, В. В. Сергієнко. – К.: Видавничий дім «Освіта», 2012. – 144 с.: іл. (Наявний в електронному репозиторії: <http://elib.kubg.edu.ua/2580/>)
2. Калініченко О. В. Образотворче мистецтво: підруч. для 2 кл. / О.В. Калініченко, В. В. Сергієнко. – К.: Видавничий дім «Освіта», 2012. – 144 с.: іл. (Наявний в електронному репозиторії: <http://elib.kubg.edu.ua/3473/>)
3. Калініченко О. В. Образотворче мистецтво: підруч. для 3 кл. / О. В. Калініченко, В. В. Сергієнко. – К.: Видавничий дім «Освіта», 2013. – 144 с.: іл. (Наявний в електронному репозиторії: <http://elib.kubg.edu.ua/4089/>)
4. Кириченко М. А. Основи образотворчої грамоти: навчальний посібник / М. А. Кириченко, І. М. Кириченко. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Вища школа, 2002. – 190 с.: іл. (Наявний в бібліотеці корпусу № 2 в кількості 69 примірників).
5. Трач С.К. Образотворче мистецтво: підручник для 1 кл. загальноосвіт. навч. закл./ С. К. Трач, М. І. Резніченко. – Тернопіль: Навчальна книга - Богдан, 2012. – 128 с. (Наявний в електронному репозиторії: <http://elib.kubg.edu.ua/2646/>)
6. Трач С. К. Образотворче мистецтво: підручник для 2 кл. загальноосвіт. навч. закл./ С. К. Трач, М. І. Резніченко. – Тернопіль: Навчальна книга - Богдан, 2012. – 128 с. (Наявний в електронному репозиторії: <http://elib.kubg.edu.ua/3373/>)

Додаткова

1. Белкіна Е.В., Марчук Ж.С. Образотворче мистецтво: Посібник для вчителя. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2006. – 40 с.
2. Белкіна Е.В., Марчук Ж.С. Образотворче мистецтво: Посібник для вчителя. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2007. – 48 с.
3. Вердіна С.В. Секрети педагогічної майстерності. Уроки для вчителя/ Вердіна С.В., Панченко А.Г. – Х.: Вид. група «Основа», 2008. – 111, /1/ с.: іл. – (Серія «Педагогічні інновації. Майстерня»).

4. Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти.
5. Довідник учителя художньо-естетичного циклу в запитаннях та відповідях / Упоряд. М.С. Демчишин. – Х.: Веста: Видавництво «Ранок», 2006. – 608 с.
6. Інтегровані уроки з предметів естетичного циклу / Упоряд.: Л.Шелестова, Н.Чиренко. – К.: Вид. дім «Шкіл. світ»: Вид. Л.Галіцина, 2006. – 128 с. – (Б-ка «Шкіл. світу»).
7. Кардашов В.М. Теорія і методика викладання образотворчого мистецтва: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2007. – 296 с.
8. Кириченко М.А., Кириченко І.М. Основи образотворчої грамоти: Навч. посіб. – 2-ге вид., перероб. і допов. – К.: Вища шк., 2002. – 190 с.: іл.
9. Методика навчання мистецтва у початковій школі: Посібник для вчителів / Л.М.Масол, О.В.Гайдамака, Е.В.Белкіна, О.В.Калініченко, І.В.Руденко. – Х.: Веста: Видавництво «Ранок», 2006. – 256 с.
10. Пасічний А.М. Образотворче мистецтво. Словник-довідник. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2003. – 216 с.
11. Рудницька О.П. Педагогіка: загальна та мистецька: Навчальний посібник. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2005. – 360 с.
12. Сисоєва С.О. Основи педагогічної творчості: Підручник. – К.: Міленіум, 2006. – 346 с.
13. Сокольникова Н.М. Изобразительное искусство и методика его преподавания в начальной школе: Учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений. – 2-е изд., стереотип. – М.: Издательский центр «Академия», 2003. – 368 с., 12 л. ил.
14. Чернецова Е.М. Искусство. Словарь-справочник. – М.: Библиотека Ильи Резника, 2002. – 576 с.: ил.
15. Шарко В.Д. Сучасний урок: Технологічний аспект / Посібник для вчителів і студентів. – К.: СПД Богданова А.М., 2007. – 220 с.